

"Welkom !" in Het Parool (7 mei 1948)

Source: Het Parool. Vrij Onverveerd. ; Réd. Chef VAN HEUVEN GOEDHART, G.J. 07.05.1948, n° 1.015; 8 Jg.
Amsterdam: Het Parool.

Copyright: (c) Het Parool

URL: [http://www.cvce.eu/obj/"welkom_"_in_het_parool_7_mei_1948-nl-84ffcb23-d88b-4ef9-8170-88a814f51e02.html](http://www.cvce.eu/obj/)

Publication date: 17/09/2012

Welkom!

Het congres van Europa

Onder de druk der feiten - machtiger stimulansen nu eenmaal dan overtuigende theorieën - is Europa na 1945 begonnen aan de realisering van een "Europees besef", dat tot de tweede wereldoorlog niet meer was dan een tere kasplant. Wie de algemene geneigdheid tot "zelfstandigheidpolitiek" van voor 1940 in zijn herinnering terugroept of denkt aan de huichelachtigheid, waarmee zelfs grote mogendheden langs de weg der interpretatie onder haar allianties uitkropen, verheugt er zich over, dat wij vandaag den dag een "communis opinio" zien ontstaan over zulke zaken als de Benelux, het Pact van Vijf, de samenwerking der Marshall-landen. Het Congres van Europa, dat vandaag door Nederland wordt begroet, is een nieuwe mijlpaal op die weg.

Het is uitermate moeilijk, een weg te banen door een mijnenveld. Niemand met enig politiek realisme zal ontkennen, dat de Europese samenwerking een mijnenveld is. Dat er een Congres van Europa kan worden gehouden wil allermindst zeggen, dat er in de deelnemende landen en binnen hun Regeringen vastigheid bestaat ten aanzien van de hoofdzakelijke vormen, waarbinnen die Europese samenwerking zich moet voltrekken. Bevin's jongste rede, die minstens ernstige reserves maakte ten aanzien van de federalistische gedachte, drukt de aard van een deel der ten congresse te verwachten tegenstellingen al uit. Men zou zich daarnaast kunnen voorstellen, dat ook tussen unitaristen en federalisten controversen zich zullen openbaren: dergelijke historische ontwikkelingen in het groot plegen nu eenmaal schokkende en controversiële verlopen te hebben.

Het Congres van Europa zie men dan ook niet als bestaande uit de "delegaties" van de deelnemende landen, gemachtigd door haar regeringen tot het aangaan van verplichtingen. Hier in Den Haag vergaderen de Europeanen zelf: van hun bijeenkomst kan en moge een zware druk uitgaan op hun regeringen om de roep van Europa haar grotere eenheid - die geen andere dan eenheid in verscheidenheid kan zijn - te verstaan. Het Congres is boven alles een demonstratie van een wil. Dat niemand de enorme betekenis daarvan onderschatte!

Bestudeert men de rapporten - het culturele is, anders dan het politieke en het economische, nog niet beschikbaar - dan onttrekt men zich niet aan de indruk, dat hier ernstig, maar met alle nadelen van dien, gestreefd is naar compromissen, en dat zulks is moeten geschieden onder een sterke tijdnood. Stellig zijn de formuleringen der aanbevelingen niet altijd even scherp en concreet, niet altijd even afgewogen en onderling concordant, en er is weinig hoop, dat ten congresse gelegenheid tot veel schaaftwerk beschikbaar zal zijn. Maar de bedoelingen zijn duidelijk. Het Congres zal demonstreren voor de cultuurwaarden van een democratisch Europa en druk oefenen in de richting van de totstandbrenging dier sterkere politieke eenheid - in welke vormen dan ook - die voorwaarde is voor de verzekering van het voorbestaan van ons oude werelddeel met zijn 250.000.000 democratisch denkende mensen.

Terecht heeft het Congres bij voorbaat de zo noodzakelijke samentrekking van krachten tot de democratische staten willen beperken, al blijft - niet minder terecht - de eenwording van geheel Europa een begerenswaardig einddoel. Om deze beperking veilig te stellen, wil het politiek rapport een "Emergency Council" der Europese democratische staten, waarvan het lidmaatschap afhankelijk zal zijn van het ondertekend hebben ener "Declaration", die de fundamentele rechten van de mens en de burger garandeert. Die eis gaat ons om praktische redenen aanmerkelijk te ver. De "Human Rights Commission" van de Verenigde Naties werkt al welhaast twee jaar aan een ontwerp van zulk een declaratie en alleen over het recht van vrije meningsuiting is onlangs in Genève een maand lang geconfereerd. Moet de verwezenlijking van een vorm van Europese samenwerking wachten op het gereedkomen van zulk een declaratie? Kan men niet volstaan met eenvoudiger criteria voor de toelaatbaarheid van staten tot een eventueel nieuw te vormen verband of verbond?

Gemakkelijk zou men die vragen met ettelijke kunnen vermeerderen. Het is niet moeilijk critiek te oefenen op het voorbereidend werk, dat ten congresse zal worden besproken. Maar laat ons liever hulde brengen aan zijn organisatoren voor de zedelijke moed, die zij hebben getoond door de sprong - in zekere zin een sprong in het duister - te wagen en vorm te geven aan gedachten, die stellig in het Europa van heden een grote mate van levenskracht hebben.

Toen in 1899 de Tsaar aller Russen het initiatief had genomen tot de eerste ontwapeningsconferentie - die eveneens, gelijk het Congres van Europa, in Den Haag bijeenkwam - bleek het grote struikelblok daar te zijn de ouderwetse leer der staatssoevereiniteit, krachtens welke alle door een staat aangegane verplichtingen ten slotte ondergeschikt blijven aan zijn soevereine vrijheid om in een extreem uur alleen op eigen belangen acht te slaan. Het is het vraagstuk dier staatssoevereiniteit, dat - sedert jaren al - op de helling ligt en dat ook in deze in Den Haag de ongenode gast zal zijn.

Internationale samenwerking zijn niet denkbaar zonder de bereidheid der samenwerkende staten om een deel van hun soevereiniteit "in te brengen" in een groter verband. Het is een der spelingen van de historie, dat het ten huldigen dage de Russische wereld is, die krampachtig aan oude staatssoevereiniteit vasthoudt en die al in een internationaal recht van correctie op valse berichten een "inbreuk op de soevereiniteit" ontwaart.

Grote gedachten sterven nooit vóórdat zij werkelijkheid zijn geworden. De vereniging van Europa, ons herinnerend aan een figuur als Aristide Briand, is zulk een grote gedachte, groot met name omdat zij die haar denken, de sprong doen van de volstreekte staatssoevereiniteit naar de onderschikking der nationale gemeenschappen in een internationaal rechtelijk verband. Reeds omdat het Congres van Europa een klaroenstoot wil zijn van die grote gedachte, begroeten wij het met vreugde binnen de grenzen van ons vaderland, dat op het stuk van de gebonden samenwerking der volkeren zijn met ere draagt.